

ὁποῖον μόνον ὁ τύπος πρικαμένος εὐχρηστεῖ¹. Δέον ὄθεν νὰ γράψωμεν κατὰ τὸ Ν. πρικαμένος.

Ὅμοίως καὶ ἐν τοῖς στίχ. Α. 350. πρικαμένη δ' ἐν στ. Γ 569, Δ 318, Ε 233. ὀρθῶς γράφει ὁ ἐκδότης πρικαμένος ἐν Α 51, 54. Β 276.

3) Α' 366 «νὰ μάθης μὲ τὰ μαγικά πόσο μπορεῖ ἡ Φροσύνη» διορθοῦμεν: νὰ μάθῃ δηλ. ἡ Πανώρια.

4) Γ' 370 «καὶ τότες θέλει ἀπαρθινὰ σᾶς κάμει τὸ σομάρι» ἢ ἔννοια εὐοδοῦται ἐὰν διορθ. «κόψει» ἢ φράσις δὲ «τὸν κόβγει τὸ σομάρι κλπ.» εἶναι εὐχρηστοτάτη καὶ σήμερον ἐν Κρήτῃ ἐπὶ κυριολεξίας, μεταφορ. ἐννοίας καὶ δὴ ὡς παροιμιώδης ἔκφρασις.

5) Δ' 166 «κ' ἐμεῖς γιὰ τὴν ἀπόκρισι μιλῶντας τὴ ντηροῦμε» διορθ. «τὴν ντηροῦμε»=τὴν παρατηροῦμεν οὐχὶ δὲ ὡς ὁ ἐκδ. ἐν τῷ γλωσσαρ. σημειοῖ «ντηρῶ=(μεταβ.) κάμνω τινὰ νὰ φοβηθῆ».

6) Γ' 321 «Τὸ κυπαρίσσι ὅσον γερῶ τόσο ἀδυνατεύγει καὶ τὸ λιοντάρι πλιότερα ὅσο γερῶ ἀγριεύει»

Ὁ ἐκδότης ἐν τῷ γλωσσαρ. ἐρμηνεύει: «ἀδυνατεύω=ἀδυνατίζω». Τὴν ἀντίθετον ἀκριβῶς ἔννοϊαν δηλοῖ τὸ ρῆμ. ἐνταῦθα ὡς καὶ σήμερον ἔτι ἐν Κρήτῃ (Σητεῖα) ἐνθα ἀδυνατεύγω=καθίσταμαι δυνατὸς καὶ ἀδυνατὸς=ἰσχυρὸς, δυνατὸς' ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου ἐννοίας χρησιμοποιεῖται τὸ ρῆμ ἀδυνατίζω.

ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

Georg. Ostrogorsky, Geschichte des byzantinischen Staates. Mit 8 Karten, davon 2 in Text. C.H Beck'sche Verlagsbuchhandlung München MCMXL (Byzantinisches Handbuch, im Rahmen des Handbuchs der Altertumswissenschaft hrsg. von Walter Otto — München, Erster Teil, zweiter Band) σ. XX+448.

Ἐν τῇ γνωστῇ σειρῶ τοῦ Handbuch der Altertumswissenschaft, τῇ ἐκδομένῃ ὑπὸ τοῦ ἐν Μονάχῳ σοφοῦ ἱστορικοῦ Walter Otto, ἔδημοσιεύθη καὶ ἡ ἀνωτέρω «Ἱστορία τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους» ὑπὸ τοῦ

¹ Ἰδ. Μαργ. Λιουδάκι, Λαογρ. Κρήτης, τόμ. Α', Μαντινάδες, ἸΑθ. σ. 103, ἀρ. 35.

γνωστοῦ βυζαντιολόγου Georg Ostrogorsky καὶ δὴ ὡς δεῦτερος τόμος τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ἐν τῇ ἀνωτέρω σειρᾷ περιληφθέντος ἔργου: «Byzantinisches Handbuch». Τὸ ὅλον ἔργον θ' ἀποτελεσθῆ ἐκ δύο μερῶν, ἐξ ὧν τὸ μὲν πρῶτον θά περιλαμβάνη τρεῖς, τὸ δ' ἕτερον δύο τόμους. Τοῦ πρώτου μέρους ὁ 1 τόμ. θά πραγματευῆται: Τὴν χώραν καὶ τὸν λαὸν τοῦ Βυζαντίου, ὑπὸ τῶν καθηγητῶν Franz Dölger καὶ Edwin Fels, ὁ 2 τ. τὴν Ἱστορίαν τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους, ὑπὸ τοῦ Gerog Ostrogorsky, καὶ ὁ 3 τ. τὴν Ἱστορίαν τῆς βυζαντινῆς τέχνης, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Edmund Weigand. Τοῦ δευτέρου μέρους ὁ 1 τόμ. θά πραγματευῆται τὴν Ἐκκλησίαν καὶ Θεολογίαν, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Albert Ehrhardt καὶ ὁ 2 τ. τὴν θύραθεν βυζαντινὴν λογοτεχνίαν, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Franz Dölger. Τὸ ἔργον ἐκδίδεται ὡς συνέχεια καὶ ἅμα συμπλήρωσις τοῦ ἀθανάτου ἔργου τοῦ ἀειμνήστου ἰδρυτοῦ τῆς βυζαντινῆς ἐπιστήμης Karl Krumbacher, Geschichte der byzantinischen Literatur von Justinian bis zum Ende des oströmischen Reiches (527—1453 n. Chr.). Ὅτι τὸ ἔργον θ' ἀποβῆ ὄντως μνημειῶδες καὶ συνεχῆς καὶ ἀνεξάντλητος πηγὴ καὶ βοήθημα κύριον διὰ τοὺς περὶ τὴν βυζαντινὴν καθόλου ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν καὶ θεολογίαν καὶ τέχνην καὶ τὸν βυζαντινὸν καθόλου πολιτισμὸν ἀσχολουμένους, δὲν εἶναι κἄν ἀνάγκη νὰ λεχθῆ.

Ἦδη πρόκειται ἡμῖν ὁ τὴν Ἱστορίαν τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους πραγματευόμενος τόμος μὲ ὅλα τὰ ἐφόδια ἑνὸς περιληπτικοῦ μὲν, ἀλλὰ σοβαρῶς ἐπιστημονικοῦ ἔργου, τοῦ ὁποίου ἡ ἔκθεσις γίνεται ἐν ὄψει τῶν τε προβλημάτων καὶ τῶν πορισμάτων τῆς ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἐπιστήμης καὶ φιλολογίας. Τὸ ὅλον ἔργον διαιρεῖται εἰς ὀκτὼ συμμετρως κατανεμόμενα κεφάλαια, κατὰ τὸ ἀκόλουθον σχέδιον: Προτάσσεται Πρόλογος τοῦ διευθύνοντος τὴν ἔκδοσιν τοῦ Handbuch der Altertumswissenschaft καθηγητοῦ Walter Otto, ἀκολουθεῖ ὁ τοῦ συγγραφέως Πρόλογος, εἶτα ὁ Πίναξ τῶν περιεχομένων καὶ μετὰ τὴν σημείωσιν τῶν βραχυγραφῶν καὶ τῶν προσθηκῶν, ἔπεται ἡ Εἰσαγωγή (σ. 1—13), ἐν ἣ ἐν συντομίᾳ ἀνασκοπεῖται καὶ ἐξετάζεται ἡ ἐξέλιξις τῆς βυζαντιακῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης. Ἡ τοῦ κυρίου δὲ περιεχομένου διαίρεσις, ἔχει ὡς ἀκολούθως: Κεφ. I. Κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς παλαιο-βυζαντινῆς ἐξελίξεως τοῦ Κράτους (324—610): 1. Τὸ ἐκχριστιανισθὲν Imperium Romanum. 2. Ἡ ἐποχὴ τῆς μεταναστεύσεως τῶν λαῶν καὶ τῶν χριστολογικῶν ἐριδῶν. 3. Τὸ ἰουστινιάνειον ἀνορθωτικὸν ἔργον καὶ ἡ καταστροφὴ τούτου. Κεφ. II. Ὁ ἀγὼν περὶ τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἀνανεώσεως τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους (610—711): 1. Οἱ κατὰ τῶν Περσῶν καὶ Ἀβάρων πόλεμοι καὶ τὸ μεταρρυθμιστικὸν τοῦ Ἡρακλείου ἔργον. 2. Ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀραβικῆς εἰσβολῆς. Τὰ τελευταῖα τοῦ Ἡρακλείου ἔτη. Κώνστας Β'. 3. Ἡ διάσωσις τῆς Κων]πόλεως καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ μεταρρυθμιστικοῦ ἔργου τοῦ Ἡρα-

κλείου. Κωνσταντῖνος Δ' και Ἰουστινιανὸς Β'. 4. Ἡ καταστροφὴ τῆς δυναστείας τοῦ Ἡρακλείου. Κεφ. III. Ἡ ἐποχὴ τῆς εἰκονομαχικῆς κρίσεως (711—843): 1. Αἱ διὰ τὸν θρόνον ταραχαί. 2. Εἰκονομαχικὴ θύελλα καὶ οἱ κατὰ τῶν Ἀράβων πόλεμοι. Λέων Γ'. 3. Εἰκονομαχικὴ θύελλα καὶ ἡ κατὰ τῶν Βουλγάρων πόλεμοι Κωνσταντῖνος Ε'. 4. Ἡ τῆς εἰκονοκλαστικῆς κινήσεως καὶ ἀποκατάστασις τῆς τιμῆς τῶν εἰκόνων. 5. Βυζάντιον καὶ Κάρολος ὁ μέγας. 6. Αἱ κρατικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Νικηφόρου Α' καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ κίνδυνοι. Βυζάντιον καὶ Κρούμος. 7. Ἡ εἰκονοκλαστικὴ ἀντίδρασις. Κεφ. IV. Ἀκμὴ τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας (843—1025): 1. Ἐναρξίς τῆς νέας ἐποχῆς. 2. Ἡ ἐποχὴ τῶν νομικῶν συλλογῶν. Βασίλειος Α' καὶ Λέων ΣΤ'. 3. Βυζάντιον καὶ Συμεὼν Βουλγαρίας. 4. Ἰσχυροποίησις τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους. Ὁ ἀγὼν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας κατὰ τῶν φεουδαρχικῶν δυνάμεων καὶ ἡ πολιτικὴ ἀκμὴ ἐν τῇ βυζαντιακῇ αὐτοκρατορικῇ Αὐλῇ. Ῥωμανὸς ὁ Λεκαπηνὸς καὶ Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος. 5. Ἡ ἐποχὴ τῶν κατακτήσεων. Νικηφόρος Φωκᾶς καὶ Ἰωάννης Τσιμισκῆς. 6. Τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς ἀναπτύξεως τῆς βυζαντινῆς ἰσχύος. Βασίλειος Β'. Κεφ. V. Ἡ ἐπικράτησις τῆς ὑπαλληλικῆς ἀριστοκρατίας τῆς πρωτευούσης (1025—1081): 1. Ἡ κατάργησις τοῦ μεσαιωνικοῦ κρατικοῦ συστήματος. 2. Ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ἐξασθένεισις. Κεφ. VI. Ἡ ἐπικράτησις τῆς στρατιωτικῆς ἀριστοκρατίας (1081—1204): 1. Ἐπανέγερσις τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους. Ἀλέξιος Α' Κομνηνός. 2. Νέα ἀνάπτυξις τῆς δυνάμεως τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ οἱ πρῶτοι ἀντίκτυποι. Ἰωάννης Α' καὶ Μανουὴλ Α'. 3. Ἡ προσπάθεια ἀντιδράσεως τοῦ Ἀνδρονίκου Κομνηνοῦ. 4. Ἡ καταστροφὴ. Κεφ. VII. Ἡ λατινικὴ ἐπικράτησις καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας (1204—1282): 1. Ἡ διαμόρφωσις τοῦ νέου κρατικοῦ συστήματος. 2. Ἡ ἀκμὴ τῆς Ἡπείρου καὶ ἡ παρακμὴ ταύτης. Ἡ νίκη τῆς Νικαίας. 3. Πρὸς τῆς ἐπανορθώσεως. 4. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς μεγάλης βυζαντιακῆς δυνάμεως. Μιχαὴλ Η'. Κεφ. VIII. Κατάπτωσις καὶ καταστροφὴ τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους (1282—1453). 1. Τὸ Βυζάντιον ὡς μικρὸν κράτος. Ἀνδρόνικος Α'. 2. Ἡ ἐποχὴ τῶν ἐμφυλίων πολέμων. Ἡ Σερβικὴ ἐπικράτησις εἰς τὰ Βαλκάνια. 3. Ἡ Ὄθωμανικὴ κατάκτησις τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου. Τὸ Βυζάντιον ὡς Κράτος ὑποτελὲς ὑπὸ τοὺς Τούρκους. 4. Ἡ καταστροφὴ.—Ἐν τέλει (σ. 413—14) παρατίθεται χρονολογικὸς πίναξ τῶν ἡγεμόνων τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου καὶ ἐντεῦθεν, ἀκολουθοῦν (σ. 415/18) γενεαλογικοὶ πίνακες τῶν δυναστευσάντων οἴκων καὶ (σ. 419/48) ἀναλυτικὸς πίναξ ὀνομάτων καὶ πραγμάτων, ὅστις κατακλείει τὸ ἔργον. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς τοῦ τελευταίου ἐξωφύλλου προσηρτήθησαν πέντε μικροὶ μὲν, ἀλλὰ καλλιτεχνικώτατοι ἐξειργασμένοι χάρται ἱστορικοί, λίαν

χρήσιμοι και υποβοηθητικοί δια τὴν γεωγραφικὴν, ἱστορικὴν κλπ. ἐξέτασιν τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους, τῶν ὁποίων ἡ φιλοτέχνησις ὀφείλεται εἰς τὸν ἐν Μονάχῳ εἰδικὸν σχεδιαστὴν Μ. Μοσιј.

Ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς Ἱστορίας τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους πλεῖστα ὄσα ἐγράφησαν ὑπὸ τε τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων, εἴτε ἐν μονογραφαίαις εἴτε καὶ ἐν συστηματικαῖς ἱστορικαῖς ἐκθέσεσιν. Ἐὰν τελευταῖα νεώτερα συστηματικὰ ἔργα εἶναι τὸ ἀγγλιστὶ καὶ εἰς γαλλικὴν μετάφρασιν ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Α. Vasiliev, *Histoire de l'empire Byzantin*, Paris 1932 τ. 1—2 καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου καθηγητοῦ Κ. Ἀμάριου, Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, Ἀθήναι 1939 τ. I. Παρὰ ταῦτα ὁμως καὶ τὸ μετὰ χειρὸς ἔργον τοῦ Georg Ostrogorsky καταλαμβάνει ἀξιόλογον θέσιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ διὰ τὴν ἐμβρίθειαν, ἀκρίβειαν καὶ ἐπιτυχῆ καὶ ὑγιᾶ κρίσιν τῶν πραγματευομένων ἀκανθωδῶν πολλάκις προβλημάτων. Ἰδίᾳ ἀξία ἐξάρσεως εἶναι ἡ ἐν ἐκάστῳ σχεδὸν κεφαλαίῳ, ἐν εἴδει εἰσαγωγῆς, ἀνάλυσις τῶν πηγῶν καὶ παράθεσις τῆς οἰκείας βιβλιογραφίας. Ὁ σ. προλογιζόμενος δηλοῖ ὅτι τὸ ἔργον του σκοπὸν ἔχει νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ βυζαντινοῦ Κράτους, ὡς αὕτη καθωρίσθη διὰ τῆς ἐναλλασσομένης ἐπιδράσεως τῶν ἐσω—καὶ ἔξω—πολιτικῶν μεταβολῶν καὶ ὅτι διὰ τοῦτο ἔδει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ ἐκθέσει περισσότερον ἢ ἐσωτερικὴ ἐξέλιξις τοῦ Κράτους καὶ δὴ κατὰ μεγαλύτερον βαθμὸν, παρ' ὅσον εἰς τὰ μέχρι σήμερον ἐγχειρίδια ἐγένετο, νὰ ἐκτεθῶσι δ' ἅμα τὰ γεγονότα τῆς τε ἐσωτερικῆς καὶ ἔξωτερικῆς πολιτικῆς, ὡς καὶ τὰ λαβόντα χώραν ἐν τῇ σφαίρᾳ τῆς τε ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ, ἵνα οὕτω δοθῇ πλήρης καὶ ἐνιαία εἰκὼν τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ βυζαντινοῦ κρατικοῦ ὀργανισμοῦ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ μέχρι καὶ τῆς καταστροφῆς του. Καὶ ἐπιτυχᾶναι πράγματι ὁ σ. τοῦ ὑπ' αὐτοῦ τεθέντος σκοποῦ του. Ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι ἔδει νὰ παραιτηθῇ, ὡς ὁμολογεῖ, τῆς ἐν ἰδιαιτέροις ἔστω κεφαλαίοις ἐκθέσεως τοσοῦτων σπουδαίω ζητημάτων, οἷα τὸ περὶ τῆς σχέσεως Ἐκκλησίας καὶ Κράτους, τὸ περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς Ἀνατολῆς ἐναντι τῆς Δύσεως καὶ τᾶνάπαλιν, ὡς καὶ τὸ περὶ τῶν αἰτίων τοῦ σχίσματος Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐπακολούθων τούτου. Οὔτε ἡ δικαιολογία ὅτι τὸ ἔργον θὰ ἐξήρχετο τῶν ἀρχῆθεν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου τεθέντων ὁρίων δικαιολογεῖ ἀρκούντως τὴν παράλειπιν ἰδιαιτέρου κεφαλαίου περὶ τοῦ τόσῃ ἰσχύν, καὶ ἀπὸ πολιτικῆς ἐπόψεως, λαβόντος ἐν Βυζαντίῳ μοναχικοῦ βίου.

Καὶ ἐν τῇ διαιρέσει ἐπίσης τῶν ἐπὶ μέρους παραγράφων θὰ ἠδύνατο, νομίζω, ν' ἀποφευχθῇ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ παραγράφῳ διαπραγμάτευσις ζητημάτων διαφόρων εἰς ὕλην καὶ περιεχόμενον, ὡς τὰ : (Κεφ. I, § 2).

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεταναστεύσεως τῶν λαῶν καὶ τῶν χριστολογικῶν ἐρίδων (Κεφ. II. § 2): Οἱ κατὰ τῶν Περσῶν καὶ τὸν Ἀβάρων πόλεμοι καὶ τὸ μεταρρυθμιστικὸν ἔργον τοῦ Ἡρακλείου. Ἐκαστον ζήτημα ἔδει νὰ ἐξετασθῇ ἐν διαφόροις παραγράφους.

Θὰ ἠδύνατο ἐπίσης νὰ παρατηρηθῇ ὅτι ὁ σ. ἐμφαντικῶς διεξοδικώτερον ἐκθέτει τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερον εἰς τὴν ἐπιστήμην τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν οἱ Ρῶσοι συγγραφεῖς. Τοῦτο καθίσταται ἐμφανεστερον, εἴαν τις θελήσῃ νὰ συγκρίνῃ τοὺς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πεδίου λίαν ἐπιτυχῶς καὶ πρωτοτύπως ἐργασθέντας ἐπιστήμονας τῶν λοιπῶν χωρῶν τοὺς μνημονευομένους ὑπὸ τοῦ σ. ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ (σ. 6—13), μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ μνημονευομένων Ῥώσων ἐπιστημόνων. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων μάλιστα δὲν ἀναφέρει ἢ τοὺς Παππαρηγόπουλον, Λάμπρον καὶ Ἀνδρεάδην—καὶ τούτους μάλιστα διὰ μικρῶν στοιχείων,—ἐνῶ ἀφήνει ἀμνημόνευτον πλειάδα ὄλην πρωτοεργατῶν καὶ σκαπανέων Ἑλλήνων βυζαντιολόγων συγχρόνων τε καὶ προγενεστέρων.

Παρὰ ταῦτα τὸ ἔργον τοῦ Georg Ostrogorsky εἶναι οὐ μόνον ἀπλῶς εὐπρόσδεκτον, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ κύριον βοήθημα διὰ πάντα μελετητὴν τοῦ Βυζαντίου δυνάμενον νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ ἀριώτερον, περιεκτικώτερον καὶ ἀκριβέστερον ἔργον τοῦ εἴδους του. Ὁ σ. δύναται νὰ ὑπερηφανεύεται ὅτι ηὔτυχε νὰ γίνῃ ὁ συνεχιστὴς καὶ διάδοχος τοῦ περιφήμου ἱστορικοῦ βυζαντιολόγου Errich Gelzer. Ἡ «Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν» εὐχεται τὴν ταχεῖαν ἀποπεράτωσιν τοῦ μετὰ τόσου ζήλου ἀρξαμένου «Byzantinisches Handbuch», τοῦ μέλλοντος τιμὴν μὲν νὰ προσκομίσῃ εἰς τοὺς συνεργάτας αὐτοῦ, ἀνυπολογίστους δ' ὑπηρεσίας νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς περὶ τὰς βυζαντινὰς σπουδὰς ἀσχολουμένους καὶ τὴν ἐπιστήμην γενικώτερον. Εὐχῆς δ' ἄξιον θὰ ἦτο, εἴαν καὶ ἀπὸ μέρους ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων ἀνελαμβάνετο ὑπὸ τινος ἐκδοτικοῦ οἴκου, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν εἰδικῶν γερμανομαθῶν, ἢ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετάφρασις τοῦ ὅλου ἔργου πρὸς διάδοσίν του εἰς ὅσον οἶόν τε μεγαλύτερον κύκλον μελετητῶν τῆς Ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

ΚΩΝ. ΜΠΟΝΗΣ